

Wprowadzenie do numeru 4

Tematem głównym bieżącego numeru „Zeszytów Naukowych Ochrony Zdrowia. Zdrowie Publiczne i Zarządzanie” jest środowisko e-zdrowia. Systemy e-zdrowia są wskazywane jako jedno z narzędzi, które może się przyczynić do poprawy jakości usług medycznych i bezpieczeństwa pacjenta, a także ograniczenia rosnących kosztów w ochronie zdrowia. Pojęcie e-zdrowia początkowo odnoszono głównie do zastosowań Internetu w kontekście zdrowotnym, ale bardzo szybko zaczęto go używać w odniesieniu do wykorzystania różnorodnych systemów informatycznych i telekomunikacyjnych do realizacji różnorodnych usług medycznych i zdrowotnych. Ponieważ rozpowszechnienie i znaczenie systemów e-zdrowia rośnie z każdym rokiem także w Polsce, stąd pomysł, aby w kolejnym numerze „Zeszytów Naukowych Ochrony Zdrowia” umieścić serię artykułów dotyczących różnych aspektów wykorzystania tych systemów w kontekście zdrowia publicznego.

W pierwszym artykule tej serii dokonano przeglądu zastosowań systemów e-zdrowia w interwencjach e-terapeutycznych. Termin „e-terapia” jest używany wymiennie z określeniem „psychoterapia online”. Wśród wielu zastosowań technologii e-zdrowia usługi dotyczące wsparcia psychologicznego są najbardziej popularne. Może o tym świadczyć duża liczba portali, także w języku polskim, oferujących takie wsparcie. W artykule przedstawiono podstawowe definicje i podziały, a także korzyści i potencjalne zagrożenia związane z e-terapią. Ponadto dokonano przeglądu opracowań podsumowujących wyniki badań oceniających skuteczność różnych zastosowań e-terapii. Jak się wydaje, istnieją podstawy do ostrożnego optymizmu w tej dziedzinie.

W kolejnym artykule przedstawiono możliwości wykorzystania technologii teleinformatycznych w celu usprawnienia opieki nad osobami starszymi. Wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK) do odpowiedzi na wyzwania związane ze starzeniem się współczesnych społeczeństw jest także od wielu lat przedmiotem badań finansowanych w ramach kolejnych Badawczo-Rozwojowych Programów Ramowych Unii Europejskiej. W aktualnym programie zatytułowanych Horyzont 2020 można składać wnioski projektowe dotyczące badań w zakresie wykorzystania TIK do wsparcia niezależnego życia osób starszych z zaburzeniami poznawczymi.

W Europie jest także obecnie realizowany program współpracy, zatytułowany *Ambient Assisted Living Joint Programme*, mający na celu promocję rozwiązań technologicznych z szansami na szybką komercjalizację i wspierających różne aspekty życia osób starszych. Realizowane w ramach tego programu projekty doprowadziły do opracowania rozwiązań technologicznych, które mogą być wykorzystane zarówno do wsparcia opieki zdrowotnej dla osób w starszym wieku, jak i codziennych

aktywności życiowych, samodzielności oraz kontaktów z rodziną i rówieśnikami.

Artykuł opublikowany w tym numerze „Zeszytów” przedstawia główne zakresy zastosowań technologii teleinformatycznych do wsparcia osób starszych: od systemów teleopieki i inteligentnego domu po systemy telemedyczne i telemonitorowanie dolegliwości w chorobach przewlekłych. W obliczu wyzwania, jakim jest starzenie się współczesnych społeczeństw, powszechne wykorzystanie tego typu rozwiązań może się przyczynić do odciążenia systemu ochrony zdrowia i opieki społecznej, a także do wydłużenia niezależnego życia osób w starszym wieku.

Tematyki e-zdrowia dotyczy także artykuł prezentujący wyniki badania sondażowego przeprowadzonego wśród rodziców dzieci chorych na choroby przewlekłe, pozostających w opiece jednej z referencyjnych placówek na terenie Krakowa. Głównym celem sondażu była ocena wykorzystania Internetu do realizacji potrzeb informacyjnych w kontekście zdrowotnym, w odniesieniu do problemów medycznych występujących u dzieci respondentów. Warto zwrócić uwagę na większe niż w całym społeczeństwie rozpowszechnienie korzystania z Internetu w tej grupie.

Ostatni artykuł z serii dotyczącej e-zdrowia dotyczy zagrożeń zdrowotnych, których źródłem może być Internet. Rozwój globalnej sieci jest niewątpliwie elementem postępu, jaki się dokonał w ostatnich dwóch dekadach. Jednak poza nowymi możliwościami, jakie Internet oferuje w zakresie komunikacji, handlu czy rozrywki, posiada on także ciemną stronę. Część oddziaływań wynikających z korzystania z Internetu może mieć bezpośrednie lub pośrednie niekorzystne skutki zdrowotne. W artykule przedstawiono wybrane przykłady zagrożeń zdrowotnych wynikających z promocji niekorzystnych zachowań zdrowotnych lub oferowania produktów szkodliwych dla zdrowia.

W aktualnym numerze czasopisma znalazły się także artykuły dotyczące innych zagadnień.

W pierwszym z nich zostało przedstawione zagadnienie turystyki zdrowotnej. Autorka pracy przedstawiła skalę tego zjawiska na świecie i w Polsce, perspektywy i bariery dla jego rozwoju. Ponadto zdefiniowała rekomendacje dla rozwoju turystyki medycznej w Polsce. Artykuł będzie na pewno interesującą lekturą dla wszystkich czytelników zainteresowanych rozwojem i dywersyfikacją oferty placówek medycznych. Polska niewątpliwie może być atrakcyjnym kierunkiem dla turystyki medycznej, biorąc pod uwagę jakość i cenę świadczeń medycznych.

Drugi artykuł przedstawia wyniki oceny subiektywnego poczucia zdrowia i dbałości o zdrowie wśród nauczycieli i innych pracowników szkół. Badanie przeprowadzono jako przygotowanie do działań związanych

z promocją zdrowia adresowanych do pracowników szkół. Jak słusznie zauważają autorzy, obecnie bardzo duży nacisk kładzie się na badania dotyczące promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej adresowanej do dzieci i młodzieży, natomiast promocja zdrowia kadry pedagogicznej i innych pracowników szkół rzadko jest przedmiotem badań.

Mam nadzieję, że aktualny numerów „Zeszytów” dostarczy Państwu interesującej lektury.

Mariusz Dupłaga